

2. Chairman Mao Zedong's Theory on the Division of the Three World. *Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China*. 2024. URL: https://www.mfa.gov.cn/mfa_eng/zy/wjls/3604_665547/202405/t20240531_11367535.htm
3. Getachew A. *Worldmaking after Empire: The Rise and Fall of Self-Determination*. Princeton: Princeton University Press, 2019. 288 p.
4. Palieraki E. The Origins of the «Third World»: Alfred Sauvy and the Birth of a Key Global Post-War Concept. *Global Intellectual History*. 2023. Vol. 10. № 4. P. 1–30.
5. Park A. S. Beyond Great Powers: Middle Power Paths to Resilient Multilateralism. *Asian Journal of Peacebuilding*. 2022. Vol. 10. № 1. P. 131–157. URL: https://ipus.snu.ac.kr/eng/wp-content/uploads/sites/2/2022/05/07_Albert-Sanghoon-Park.pdf
6. Prashad V. *The Darker Nations: A People's History of the Third World*. New York: The New Press, 2022. 400 p.
7. President Sukarno of Indonesia, Speech at the Opening of the Bandung Conference, April 18, 1955. *Modern History Sourcebook*. URL: <https://sourcebooks.fordham.edu/mod/1955sukarno-bandong.asp>
8. Symons W. The «Third World's» Anticolonial Worldmaking Project. *Flux: International Relations Review*. 2023. Vol. 13. № 1. P. 14–28.
9. Thornton C. *Revolution in Development: Mexico and the Governance of the Global Economy*. Berkeley: University of California Press, 2021. 320 p.
10. Videkanić B. Nonaligned Modernism: Yugoslav Culture, Nonaligned Cultural Diplomacy, and Transnational Solidarity. *Nationalities Papers*. 2021. Vol. 49. № 3. P. 504–522.
11. Westad O. A. *The Cold War: A World History*. London: Penguin Books, 2018. 720 p.

Мельник Максим

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ЗАГРОЗИ КОНВЕНЦІЙНОЇ ВІЙНИ МІЖ КНР ТА ТАЙВАНЕМ

Ключові слова: Тайвань, КНР, Тайванська протока, світова безпека.

Key words: Taiwan, PRC, Taiwan Strait, world security.

Тайванська протока залишається одним із найбільш вибухонебезпечних вогнищ напруженості у сучасному світі. Стратегічне значення острова визначається поєднанням геополітичних, економічних та технологічних чинників: Тайвань виробляє понад 60 % світових напівпровідників та близько 90 % найбільш передових чіпів, що робить його ключовим елементом глобальних ланцюжків постачання [5, с. 1]. Водночас КНР розглядає острів як невід'ємну частину своєї суверенної території і відкрито не заперечує застосування сили для його «возз'єднання». Метою цього дослідження є аналіз основних загроз конвенційної війни між Китайською Народною Республікою та Тайванем та оцінка їх наслідків для регіональної й глобальної безпеки.

Спочатку необхідно з'ясувати, як КНР може спробувати виправдати агресію проти Тайбея. У ролі правової основи для вторгнення Пекін може використати резолюцію ООН 1971 р. – Резолюцію Генеральної Асамблеї ООН № 2758 (XXVI), яка визнала Китайську Народну Республіку єдиним законним урядом Китаю [10, с. 1]. Це може легітимізувати дії КНР в очах частини міжнародної спільноти, оскільки комуністичний уряд позиціонуватиме їх як «повернення» бунтівної провінції. Такий наратив створює додаткові ризики для держав, зацікавлених у збереженні фактичної незалежності острова, зокрема США, Японії, Південної Кореї та держав ЄС. Громадськість може не підтримати ініціативи щодо підтримки острова, що, зі свого боку, перетвориться в проблеми з постачання фінансової та військової допомоги, які будуть життєво необхідні Тайваню.

Проте центральним питанням є військовий баланс у Тайванській протоці. Народно-визвольна армія Китаю (НВАК) упродовж останніх двох десятиліть переживає масштабну модернізацію. За даними Міністерства оборони США, станом на 2023 р. НВАК налічує понад 2 мільйони військовослужбовців, а її військово-морські сили є найбільшими у світі за кількістю бойових кораблів [8, с. 11]. КНР розгорнула сотні балістичних та крилатих ракет, спрямованих на Тайвань і американські бази в регіоні, зокрема ракети DF-21D та DF-26, призначені для ураження авіаносців. Тайвань також реалізує стратегію «асиметричної оборони»: здійснює закупівлю протикорабельних ракет Harpoon, мобільних ракетних систем та протитанкових комплексів, прагнучи зробити будь-яку десантну операцію надзвичайно витратною для КНР [1, с. 3].

Варто виокремити кілька основних сценаріїв конвенційного збройного конфлікту. Перший – повномасштабна десантна операція. Тайванська протока завширшки близько 180 км є серйозною природною перешкодою: для переправлення достатньої кількості військ і техніки НВАК знадобляться сотні десантних суден, які стануть уразливими цілями [3, с. 12]. RAND Corporation оцінює, що навіть за сприятливих умов операція виявиться надзвичайно складною через потребу в завоюванні повітряного і морського простору, нейтралізацію розвинутої системи берегової оборони Тайваню та забезпечення логістики. Другий сценарій – блокада острова: КНР оголошує морську і повітряну блокаду з метою економічного виснаження Тайваню, уникаючи прямого штурму. Проте такий варіант неминуче зіткнеться з реакцією США та союзників. Третій сценарій передбачає обмежені удари по критичній інфраструктурі – аеродромах, командних центрах, радарних станціях – із метою примусити Тайбей до переговорів.

Визначальну роль у стримуванні відіграє позиція Сполучених Штатів. Попри відсутність офіційного договору про взаємну оборону, Закон про відносини з Тайванем 1979 р. зобов'язує США постачати острову засоби самозахисту та підтримувати потенціал протистояння [6, с. 2]. Вашингтон дотримується політики «стратегічної двозначності», навмисно не уточнюючи, чи буде він безпосередньо залучений до військового захисту Тайваню. Проте протягом 2021–2024 рр. президент США Байден неодноразово публічно заявляв про готовність захистити острів військовими засобами. США підтримують регулярну присутність авіаносних ударних груп у Південнокитайському та Філіппінському морях і здійснюють польоти кораблів і літаків через Тайванську протоку. Водночас союзники – Японія

і Австралія – де-факто втягнуті у потенційний конфлікт: американські бази на Окінаві та в Австралії є критично важливими для будь-якої відповіді на агресію [4, с. 9].

Не можна ігнорувати ядерний вимір потенційного конфлікту. КНР офіційно дотримується доктрини «невикористання першою» ядерної зброї, однак її ядерний арсенал стрімко зростає: за оцінками Стокгольмського інституту дослідження проблем миру (SIPRI), у 2024 р. Китай мав приблизно 500 ядерних боеголовок і продовжує нарощувати їх кількість [9, с. 2]. Ризик ескалації конвенційного конфлікту до ядерного рівня, хоча й невисокий, залишається реальним – особливо якщо Пекін зазнає значних втрат у традиційному зіткненні. Це суттєво ускладнює стратегічне планування США, оскільки будь-яке втручання потенційно межує з ядерним зіткненням двох держав, що мають такий потенціал. Саме тому стратегія стримування набуває першочергового значення, а дипломатичні механізми зниження ризиків між Вашингтоном і Пекіном зберігають свою актуальність.

Економічні наслідки конвенційної війни між КНР та Тайванем були б величезними для глобальної економіки. Через Тайванську протоку щорічно проходить товарів приблизно на 2,45 трильйона доларів – понад п'яту частину всієї світової морської торгівлі [5, с. 1]. Блокада або бойові дії неминуче призведуть до перебоїв у постачанні напівпровідників, що паралізує виробництво електроніки, автомобілів і телекомунікаційного обладнання по всьому світу. Bloomberg Economics оцінює, що повномасштабний конфлікт може коштувати глобальній економіці понад 10 трильйонів доларів лише за перший рік [2, с. 1]. Санкції проти КНР у разі агресії матимуть наслідки і для Китаю, враховуючи глибоку взаємозалежність його економіки зі США та ЄС: у 2023 р. торгівля КНР зі США сягала 575 млрд доларів [7, с. 12]. Тому висока економічна взаємозалежність є чинником стримування, хоч і не абсолютним.

Отже, загрози конвенційної війни між КНР та Тайванем є багатовимірними і реальними. Вони охоплюють стрімке нарощування військового потенціалу НВАК, суперечливий правовий статус острова, колосальні економічні ставки та складне переплетення союзницьких зобов'язань. Втрати не лише для регіональної, а й для світової економіки можуть бути катастрофічними. Криза, що виникне у разі війни між Пекіном і Тайбеєм, призведе до зростання цін на широкий спектр товарів – від електроніки до енергоносіїв, руйнування торговельних шляхів та перетворення відносно стабільного Східноазійського регіону на зону масштабних бойових дій. Такий розвиток подій може істотно змінити траєкторію світового розвитку та відкинути глобальну економіку на десятиліття назад. Імовірність того, що конфлікт у Тайванській протоці переросте у Третю світову війну, є надзвичайно високою. Вирішальними факторами стримування залишаються воєнні та дипломатичні зусилля США і союзників, асиметрична оборонна стратегія Тайваню, а також усвідомлення КНР надзвичайно високої ціни будь-якої силової операції. Водночас збереження «стратегічної двозначності» і зміцнення обороноздатності Тайваню є ключовими умовами підтримання миру у Тайванській протоці.

Джерела та література

1. Beckley M., Brands H. *Danger Zone: The Coming Conflict with China*. New York: W. W. Norton & Company, 2022. 304 p. URL: https://books.google.com.ua/books?id=H_ZhEAAAQBAJ&pg=PT3&hl=uk&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q&f=false
2. Cousin M., Welch J. The \$10 Trillion Fight: Modeling a US-China War Over Taiwan. *Bloomberg Economics*. February 10 2026. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-02-10/the-10-trillion-fight-modeling-a-us-china-war-over-taiwan>
3. China's Incomplete Military Transformation: Assessing the Weaknesses of the People's Liberation Army (PLA) / M. S. Chase, J. Engstrom, T. M. Cheung et al. *RAND Corporation*. 2015. 201 p. URL: https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR893.html
4. Davidson Ph. S. Statement of Admiral Philip S. Davidson, U.S. Indo-Pacific Command, Before the Senate Armed Services Committee. *U.S. Senate Armed Services Committee*. March 9 2021. 41 p. URL: https://www.armed-services.senate.gov/imo/media/doc/Davidson_03-09-21.pdf
5. Crossroads of Commerce: How the Taiwan Strait Propels the Global Economy / M. P. Funaiole, B. Hart, D. Peng, B. Lin, J. Verschuur. *Center for Strategic & International Studies*. October 10 2024. 1 p. URL: <https://features.csis.org/chinapower/china-taiwan-strait-trade/>
6. Kan S. A. Taiwan: Major U.S. Arms Sales Since 1990. *Congressional Research Service*. August 29 2014. 62 p. URL: <https://sgp.fas.org/crs/weapons/RL30957.pdf>
7. Karen M. U.S.-China Trade Relations. *Library of Congress*. September 9 2025. URL: <https://www.congress.gov/crs-product/IF11284>
8. Office of the Secretary of Defense. Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2023. Annual Report to Congress. *U.S. Department of Defense*. October 19 2023. 212 p. URL: <https://media.defense.gov/2023/Oct/19/2003323409/-1/-1/1/2023-MILITARY-AND-SECURITY-DEVELOPMENTS-INVOLVING-THE-PEOPLES-REPUBLIC-OF-CHINA.PDF>
9. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). *SIPRI Yearbook 2024: Armaments, Disarmament and International Security*. SIPRI. Oxford: Oxford University Press, 2024. 97 p. URL: <https://www.sipri.org/sites/default/files/YB24%2007%20WNF.pdf>
10. UN. General Assembly (26th sess.). Restoration of the lawful rights of the People's Republic of China in the United Nations. *United Nations Digital Library*. 1971. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/192054?ln=en&v=pdf>